

**Бахтли оила –
бахтли келажак**

**Ҳамма уйда
хунарманд бор**

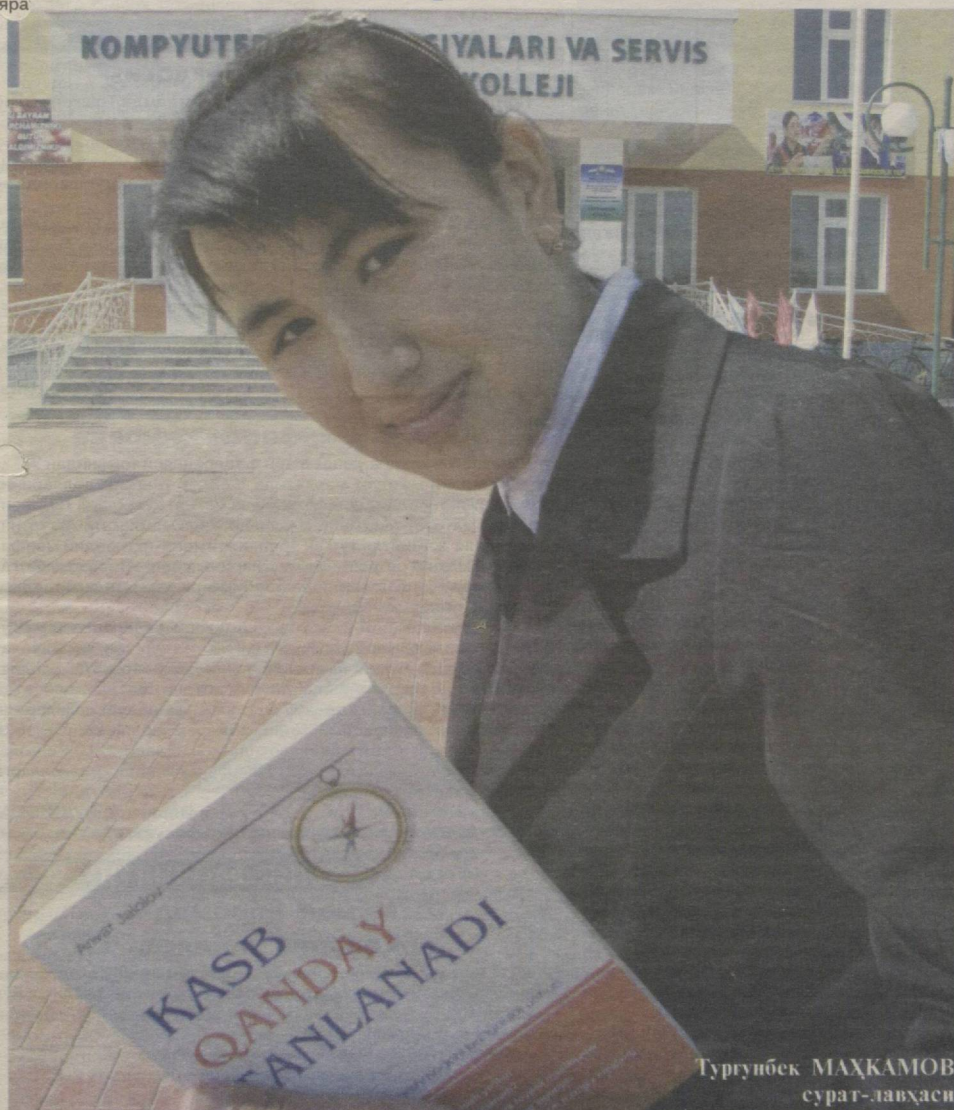

**Боксчиларнинг
оналарига осон эмас!**

**Дастлабки
кўзойнаклар**

БУЮК ВА МУҚАДДАССАН, МУСТАҚИЛ ВАТАН!

Тургунбек МАҲКАМОВ
сурат-лавҳаси

Бу йил мамлакатимиз лицей ва коллежларини 461 минг 917 нафар ўқувчи битириб, мустақил ҳаётга қадам қўяди. Истиқлол фарзандларига бу йўлда бахт ва омад ёр бўлишига ишонамиз.

Ушбу сонда:

Кайвонилик осон иш эмас	3	Тафаккур дурдоналари	5
Неъмат аканинг насибаси	3	Ибратли умр йўллари	6
«Ёмғир» сўзининг асл маъносини биласизми?	4	Қўшнингизнинг кимлигини айтинг	7
Чет тилини ўрганиш яхши, лекин	5	Манфаатми ёки... эҳсон?	8
		Меньков яна олтин медални қўлга киритди	8

МУНОСАБАТ

Инсон — улуг, хотира — муқаддас

БУ МУҚАДДАС ВАТАНДА АЗИЗДИР ИНСОН! Ушбу тамойил истиқлол йилларида халқимиз ҳаётининг узвий бир қисмига айланди, десак янглишмаймиз. Ҳар жабҳада ислохотлар ислохотлар учун эмас, инсон манфаатлари учун, деган шиорга амал қилинмоқда.

Мана, бир неча йилдирки, Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан эълон қилинган 9 май — Хотира ва қадрлаш куни мамлакатимизда умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланмоқда. Ушбу кун эрта тонгданок марҳум ота-оналари ва яқинларини зиёрат қилиш, ёши улуг ва бемор қариндош-уруғларини йўқлаш мақсадида отланган юртдошларимизга кўзимиз тушади. Бинобарин, инсоннинг қадри билан боғлиқ бундай байрамлар ҳар қанча нишонланса оз. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, 1999 йили 9 майнинг Хотира ва қадрлаш куни деб эълон қилинишида, аввало, савобталаб халқимизнинг маънавий эҳтиёжлари инобатга олинган бўлса, ажаб эмас.

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2011 йил 22 апрелда қабул қилинган «Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармонини ҳам ана шундай ўзбекона бағрикенглик, савобталабликнинг яққол намунаси десак янглишмаймиз. Фармонга мувофиқ, барча шаҳар ва туманларда, қишлоқ ва овулларда уруш қатнашчилари ва ногиронларига пул мукофотлари тантанали суратда топширилди. Хозирги кунда юртимизда 8 минг 600 дан ортиқ уруш қатнашчиси ҳаёт кечирмоқда. Иккинчи жаҳон урушида ўша вақтдаги 6,5 миллионга яқин халқимиздан 1,5 миллиони бевосита иштирок этгани, улардан 500 минг қирғинбаротларда ҳалок бўлганини ўйласак, уруш кўрган авлоднинг сафи нақадар қисқариб кетганини тасаввур қилиш қийин эмас. Шу боис фашизмга қарши курашда жонбозлик кўрсатган, бугун кексалик гаштини сураётган муҳтарам ота-хону онахонларимизга эътибор ва ғамхўрлик кўрсатиш ҳар кимнинг ҳар кунги ишига айланиши зарур.

Ҳа, бугунги жонфидолик, машаққатли меҳнатлар эртага авлодлар томонидан қадрланишини ўйласак, ҳар бириимизнинг ғайратимизга ғайрат, кучимизга куч қўшилиши табиий. Шу боис инсон қадри баланд тутилган юртнинг қадди ҳам баланд бўлади, дейдилар.

Сабоҳат ТҲАТБОЕВА,
Тошкент давлат техника университети
қошидаги Чилонзор академик
лицейи ўқитувчиси.

Шу пайтгача Тошкент вилояти Зангиота тумани 2-сонли ФХДё бўлими ва давлат нотариат идораси турли биноларда ижарада туриб, фаолият юритиб келарди.

2010 йили Тошкент вилоят адлия бошқармаси ташаббуси билан икки ташилотта замонавий бино қуриб бериш таклифи Адлия вазирлиги дастурига ки-

Янги ФХДё биноси

ритилган эди. Келес шахрига кўрк бағиш-лаб турган икки қаватли бино вазирлик томонидан ажратилган 497 миллион сўмлик маблағ эвазига 10 ой ичида қуриб битказилди. Ёруғ ва шинам хоналарда барча қулайликлар яратилган, замонавий

жихозлар билан таъминланган. Кунни кеча замонавий услубда қуриб битказилган янги бинони фойдаланишга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

Та д бир да Адлия вазирлиги бошқарма бошлиғи Гулбаҳор Ёкубова, Тошкент вилоят ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Сайёра Ф а й з и е в а ,

вилоят адлия бошқармаси бошлиғи Лазиз Мусасайхон сўзга чиқиб, соҳада олиб борилаётган ислохотлар ўз самарасини бераётгани, тизим ҳодимлари зиммасидаги долзарб вазифалар ҳамда аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳусусида гапиришди.

Тадбир доирасида эллик йил аввал ушбу ФХДё бўлимидан никоҳдан ўтган Қодировлар оиласининг олтин тўйи ҳам ўтказилди. Шунингдек, янги ҳаётга қадам қўяётган йигит-қизларнинг никоҳлари қайд этилди. Кекса отахону онахонлар ўз ҳаёт тажрибаларидан келиб чиққан ҳолда, ёшларга оилани мустаҳкамлаш, узок йиллар тинч-тотув яшаш сирлари ҳақида мас-

лахатлар беришди. 9 май — Хотира ва қадрлаш куни мунособати билан пиру давлат қарияларга Адлия вазирлигининг совғалари топширилди.

Турдикул НОРМАТОВ,
“Оила ва жамият” мухбири,
Тошкент вилояти

Бахтли оила — учинчи сектор

Оилада чақалоқ дунёга келди... Келажакда уни қандай ҳаёт кутмоқда?..

Ота-оналик бахтига муяссар бўлган ҳар бир одам ўз фарзандига энг бахтиёр ҳаётни раво кўради ва бунинг учун қўлидан келган ҳар қандай ишни бажаришга интилади. Фарзанди ва унинг бахтли келажиги учун... Боланинг эртанги ҳаётига таъсир қилувчи омилларнинг эса сон-саногии йўқ. Аммо энг керакли муҳит асосан чақалоқ улғаяётган хонадонда шаклланади. Ҳар бир оила худди кичик бир давлат мисоли, ўз қонун-қоидалари, қадриятлари, удум ва тартиблари билан ҳаёт кечиради.

Келажакда қабул қилиши табиий бўлган қўллаб-қўлловчи қадриятларни боланинг онгидан айнан у ўсган муҳит шакллантиради. Оилада эр ва хотин қандай иқтисодий аҳволда яшайдиган қатъи назар, тотув ва иноқ ҳаёт кечирсалар, улар тарбия бераётган фарзандлар “ҳаёт қувончи” деган тушунчани табиий равишда қабул қилиб улғаяди ва ўзининг бахтиёр келажигини ўзлари яратишга қодир бўлади. Нотини хонадонда улғайган бола эса аксарият ҳолларда, афсуски, ҳаётини аламзадалик билан кечиршига мажбур бўлади.

Оила мустаҳкамлиги — фарзанд тарбиясининг асоси. Бу гаплар айтишга осон, аммо яшаш... Айниқса, нафақат жамиятимизда, балки бутун дунёда рўй бераётган глобал ўзгаришлар одамлар ҳаётининг барча соҳаларига бевосита ўз таъсирини кўрсатаётган бугунги кунда ўзбек оилаларининг кундалик ҳаётига, оилавий муносабатларига ва ёш оилалар қурилиши жараёнларига миллий анъана, қадриятларимиз ва шу билан бирга урф-одатларимизга Европа анъаналарининг айрим ҳолларда салбий таъсирини кузатиш мумкин. Масалан, ўтказилаётган никоҳ тўйлари ва оилавий маросимларимиз мисолида бунинг аққол кузатиш мумкин. Ойлалик, айрим Европа

мамлакатларида оила қуриш ва ажралиш статистикасини кузатадиган бўлсак, ёшлар асосан, севишиб турмуш қуришига қарама-қарсидан ажралишлар йилига 40-48% ташиқил қилаётганлигининг гувоҳи бўламиз. Ўзбек оилаларида эса, масалан, ёшларнинг турмуш қуришида катталарнинг фикри ҳам инобатга олинишини, қолаверса, миллий анъаналар ва урф-одатларимиз сақланиб келаётганлигининг ўзи

тага турмуш қуришга тайёрланаётган қизга оилавий маросим давомида, базм орасида, унинг яқин дугоналари, катта опалари, амма ва холалари билан яккама-якка гаплашиб олиши, улардан оилавий ҳаёт сирларига оид маслаҳатлар олиш имконини яратишни кўзлаб ўтказиладиган “Қиз йилгини” бугунги кунда ўз маъносини йўқотиб, оила ҳаётига тааллуқли бўлмаган дабдаба-бозликка ва “хўжақўрсин”, аниқроғи “бошқалар ҳам кўрсин” заилида ўтказиладиган зиёфатларга айланиб бораётганлигини кўриш мумкин.

Худди шунга ўхшаб, оналик бахтига муяссар бўлган келинга чақалоқни парвариш қилиш сирларини кўп фарзандлар ўстирган онахонлар ёш онага ўргатиши учун ўтказиладиган “Бешик тўйлари”ни ҳам тўйхонада ўтказилишидан мақсад-муддао нималигини ҳатто катта ёшдаги ота-оналар ҳам тушунтириб беролмай қолишмоқда.

Никоҳ маросимининг маъноси тўғрисидаги кўпдан-кўп мулоҳазалар орасида шундай гап ҳам бор: “Икки ёш Яратганнинг олдида ва ақин одамлар гувоҳлигида бир-бирига бутун умр садоқатли бўлишга аҳд қиладилар” Ва бу гапда ўзига хос ҳақиқат ва чуқур маъно яширинган. Лекин аҳду паймон қилаётган одамлар ўз ниятини шампан виноси ичиш билан тасдиқлаши... мақсаднинг бутун маъно-мазмунини умуман ўзгартириб юборади. Бу муҳим маросимда гувоҳ сифатида қатнашаётган меҳмонлар ҳам ширкайф ҳолатда гувоҳлик беришларининг ўзи эса янги қуриладиган оила ҳаётига таъсирини таъсираси ҳам бўлади.

Чақалоқ дунёга келди... Келажакда уни қандай ҳаёт кутмоқда?.. Бу унинг оиласига, ота-онасига, маҳалласига ва ўсқадиган эл-юртнинг урф-одатлари ва анъаналарига чамбарчас боғлиқ. Ана шундагина ўзлигимизнинг эртанги ворисларимизга мерос қилиб қолдирамиз.

Шавкат РАЗЗОҚОВ,
Хоразм вилояти
“Меҳриғё” аёллар
маркази координатори.

Бошқача қилиб айтганда, эр-

ЖАРАЁН

“Сиз доимо эъзоздасиз”

Пойтахтимиздаги “Грин-парк” оромгоҳи ҳамда Тошкент Олий умумқўшун кўмондонлик билим юртида 9 май — Хотира ва қадрлаш куни мунособати билан Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, Мудофаа вазирлиги, “Фаол фахрий аёллар” уюшмаси ҳамкорлигида “Сиз доимо эъзоздасиз” деб номланган тадбир доирасида уч авлод учрашуви ўтказилди.

Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар кўмитаси раиси Фарида Акбарова мамлакатимизда Президентимиз раҳнамолигида Ватан тинчлиги, осойишталиги ҳамда халқимиз фаровонлигини таъминлаш, шунингдек, кекса авлод вакилларига кўрсатилаётган ғамхўрлик ва эътибор ҳусусида атрофлича тўхталиб ўтди.

Шундан сўнг Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва фахрийларга байрам совғалари топширилди.

Ўз мухбиримиз.

Аёллар манфаати ҳимояда

Ўзбекистон қасаба уюшмалари федерацияси томонидан Ўзбекистон миллий матбуот марказида “Гендер тенглик, аёлларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва меҳнат ҳуқуқлари ҳимояси” мавзусида матбуот анжумани ўтказилди. Унда мамлакатимиз хотин-қизларининг жамиятда тутган ўрни, ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва меҳнат соҳасидаги ҳуқуқларининг тенг ҳимоя этилаётгани борасида қўрилаётган чора-тадбирларнинг амалдаги тасдиғи муҳокама этилди.

Тадбирда Ўзбекистон қасаба уюшмалари федерацияси кенгаши раиси Танзила Норбоева сўзга чиқиб, гендер-тенглик масаласининг аҳамияти, бунинг натижасида иқтисодий тармоқда фаолият юритаётган аёллар сонининг 48% га етгани, шундан санаоатда 28,3%, қишлоқ ҳўжалигида — 37%, таълим, маданият соҳаларида 74%, соғлиқни сақлашда 75% ни, аёл фермерлар сони — 1500 нафарни ташкил этаётганини алоҳида таъкидлади.

Анжуман сўнггида йиғилганлар ўзларини қизиқтирган саволларга етарлича маълумот олишди.

Зарнигор СУЙОНОВА,

ЎзДЖТУ халқаро журналистика факультети талабаси.

СОЛИҚ ФАОЛИЯТИ

Мўмай даромад ноқонуний топилса...

2011 йилнинг биринчи чорагида Ҳамза тумани ДСИ ходимлари томонидан ўтказилган текширувлар давомида қонунбузарликка йўл қўйилган 103 та ҳолат бўйича олинган товар моддий бойликлари турларига эътибор қаратайлик:

1022 қути 706,7 минг сўмлик тамаки маҳсулотлари;
59 л. — 229,2 минг сўмлик спиртли ичимликлар;
38957,1 минг сўмлик дори-дармонлар;
7445,9 минг сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари
103639,1 минг сўмлик ноозик-овқат маҳсулотлари ва ҳоказо...
Дарҳақиқат, Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари, шунингдек, ҳукуматимиз қарорлари ижросини таъминлаш, фуқаролар томонидан солиқ қонунчилигига риоя этилиши юзасидан ўтказилган режали тадбирларда юқоридаги каби ҳолатлар учраётгани ачинарлидир. Бу каби мисоллар таҳлил этиб қўрилганда аён бўляптики, аксарият фуқаролар қонунда белгиланган талабларни кўра-била туриб, ўзларича мўмай даромад топиш илнжидан ноқонуний фаолият билан шугулланишяпти. Бу эса ҳусусий тадбиркорлик, оилавий бизнесни йўлга қўйишни мақсад қилган юртдошларимиз орасида ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари, шу жумладан, давлат солиқ инспекцияси ходимлари янада кўпроқ тарғибот ишлари олиб бориши лозимлигини кўрсатмоқда.

Алишер ИРМАТОВ,
Тошкент шаҳар Ҳамза тумани ДСИ ходими.

Хорижликлар хайрати

Қадим Шахрисабздаги машҳур Оқсарой, қолаверса, Дор ут-тиловат, Дор усодат, Ҳазрати Имом жомеъ масжидларини зиёрат қилган ҳар қандай кишини бу жойларга хос манзаралар ўзига мафтун этади. Айниқса, миллий хунармандчилигимизнинг Қашқадарё воҳасига хос аъёнларини давом эттириб келаётган қўлигул чеварлар томонидан тайёрланган буюмлар кўзларни қувнатади. Улар орасида каштачилик маҳсулотлари алоҳида ажралиб туради. Бунда "Кеш-Осиё карвони" масъулияти чекланган жамият раҳбари, таникли хунарманд Гулнора Одилова бошчилигидаги хунармандлар томонидан тайёрланган буюмларнинг алоҳида ўрни борлигини таъкидлашни истардик. Негаки, Гулноранинг Шахрисабз ироқи каштачилик санъати доврғини қайта тиклаш борасидаги саъй-ҳаракатлари, шунингдек, яқка тартибда фаолият юритаётган 150 нафардан ортиқ хотин-қизларни иш билан таъминлагани ҳисусида кўпчилиكنинг фахрланиб сўзлаб бериш эмас.

— Ёл-улус каштани тикканга эмас, яратганга кўпроқ таҳсинлар айтади, — дейди Гулнора Одилова. — Бу касбини азал-азалдан ота-боболаримиз эъзозлаб келишган. Истиқлол шарофати билан 1997 йили фаолиятимизни бошлаган бўлсак, ўтган қисқа давр ичида шу соҳанинг ортидан обрў орттирдик, дунёнинг бир неча давлатларида ўз ишларимизни намойиш этиш имкониятига эга бўлдик. Биз хунармандларга кенг йўл очиб берганликларига ҳамда ҳар доим қўллаб-қувватлаётганликларига учун, энг аввало, Ўртабосимизга ташаккурлар айтаман. Ҳозирги кунда қирқдан ортиқ маҳсулотларимизда қадимийлик ва замонавийликни уйғунлаштиришга ҳаракат қилаёмиш. Россия ва туркиялик ишбилармонлар билан янги шартномалар имзоланди. Шунингдек, Россиянинг бир неча шахар-

ларида кўргазмалар ташкил этдик. Яқинда эса "Ташаббус-2011" кўрик-танловининг республика босқичида қатнашдик.

нафардан ортиқ аҳоли яшайди. Бугун қишлоқнинг ҳар бир хонадонидан оила бекаларининг қўлида сайқал топаётган хунармандчилик намуналарини кўриб,

вар аёллар ўз тажрибаларини ёшларга ўргатаётқалар.

— Президентимиз томонидан эълон қилинган "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили", айниқса, биз қишлоқ аёлларининг бу соҳада янада фаолроқ иш олиб боришимиз учун кенг имкониятлар яратди, — дейди Саида Ниёзова. — Йилнинг маслаҳатчиси Дилдора Шарипова тадбиркорликка лаёқатли хотин-қизларни тўплаб, ўқув маркази ташкил этишдек эзгу ишларга бош бўлаётгани бизни янада хурсанд қилди.

Ҳамма уйда хунарманд бор

Саида опанинг шоғирдлари

Саида опа ёшлигиданоқ игна-ипни сира қўлидан қўймасди. Шу боис ҳам унинг тайёрлаган кашталари бугунги кунда нафақат қишлоғида, балки туман миқёсида ҳам кўпчиликка таниш. Ҳалтақ ипидан тайёрланган сўзана, дастурхон, пойандозлар ўзининг бежиримлиги билан ҳар қандай киши эътиборини тортади. Энг қувонарли жиҳати, бу тиниб-тинчимас хунарманд аёлнинг издошлари жуда кўп. Набираси Рўшана Қодирова ҳам нозик хунар сир-асрорларини бувисидан ўрганиб, эндиликда мустақил фаолият олиб бораёпти.

Саида Ниёзова Китоб туманидаги Паландара қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудидаги Обиканда қишлоғида истикомат қилади. 26 та катта-кичик қишлоқларда 20 минг

лол қоласиз. Ҳанифа Жўраева, Ойимчуқ Каримова сингари ишбилармон, че-

"Истиқлол" мевалари

Талимаржон шаҳридаги Шарофат Рустамова раҳбарлик қилаётган "Истиқлол" ўқув марказида бўлган кунимиз йиғирма нафарга яқин хотин-қизларнинг турли жиҳозлардан сунъий гуллар тайёрлашаётганини кузатдик.

— 2004 йилдан бери фаолият кўрсатаётган марказимизда шу кунгача мингга яқин қизлар, ёш оила бекалари ўзлари қизиққан турли хил хунарларни ўрганиб кетишди, — дейди Шарофат Рустамова. — Шунингдек, ҳудудимизда яшаётган кам таъминланган оила фарзандларининг бепул ўқувини ташкил этдик. Бугунги кунда марказимизда юзлаб ёш келинлар мустақил равишда хунармандчилик билан шуғулланишяпти. Ёшларни янги оиллага тайёрлаш, аёлларни иш билан таъминлаш мақсадида бичиш-тикиш, пишириқлар, пазандачилик, элита пардалари тикиш, соч турмаклаш каби ўнлаб хунар сирларини мукаммал ўргатаётган Шарофат Рустамова "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркор йили"да иш қўламини янада кенгайтириш мақсадида "Меҳр нури" жамғармасининг махсус гранти асосида ёш оилалар ва хотин-қизларнинг бизнес режаларига қўмаклашиб, уларга хунар ўргатиш, келгусида тадбиркорлик қилишлари учун ёрдамини аямаяпти.

Шавкат СУЛТОНОВ,
"Оила ва жамият" муҳбири.

Кайвонилик қўл келмоқда

"Тўрақулнинг хотини қайнонаси билан келишолмай, онасиникига кетиб қолибди..."

Одатда, қишлоқ жойларда бундай миш-мишлар тез тарқалади. Йилнинг маслаҳатчиси Тансиқ Мажидова узунқулоқ гапларни эшитиб, эндигина ўша хонадонга бормоқчи бўлиб турганида идорага қайнона бўлимиш Маҳкам холянинг ўзи кириб келди. Унинг юзидан ноҳушлик ифодасини кўриб, маслаҳатчининг кўнгли бир нотинчликни сезди.

— Келиним арзимаган масалада мен билан келишолмай, аразлаб отасиникига кетиб қолди, — дея гап бошлади хола. — Бўйга ўзим ҳам айбодорман...

Тансиқ опа Мунирани яхши танирди. Бамаъни оиланинг фарзанди. Уйим-жойим, деб елиб-юғуради. Фақат қайнонаси... Шу боис бир неча бор уларни муросага келтиришга тўғри келганди. Холянинг мақсадини тушушган маслаҳатчи куда томонга йўл олди. Оила бошлиқлари билан маслаҳатлашиб, қайнонаси ноҳўя гапларидан пушаймон эканини ётиги билан тушунтирди ва шу кун келинини уйига олиб қайтди. Қайнона келинини бағрига босиб, кўзи ёшланди. Бу қувонч ёшлари нотинч оилани қайта жипслаган хунармандчилик

лаҳатчининг хайрли ҳаракати самараси эди...

— Тажрибамдан маълумки, оилавий низоларнинг асосий сабабларидан бири қайнона-келин ўртасидаги тушуноувчиликдир, — дейди Тансиқ туманидаги Пайшанбасиёб маҳалла

вони онахонларни жалб этамиз. Ҳарқалай, уларнинг насиҳатлари ерда қолмайди. Ҳаракатларимиз ўз самарасини бераётгани учун ҳам ўтган йилдан бери, кўз тегмасин, ажралишлар содир бўлмади. Илоё, бўлмагани ҳам...

Бугун беш мингдан зиёд аҳоли истикомат қилаётган маҳаллада хотин-қизларнинг ҳуқуқий билимларини ошириш, оилаларда соғлом турмуш тарзини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратиляпти. Бу

МАҲАЛЛА МАСЛАҲАТЧИСИ

фуқаролар йиғинининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий масалалар бўйича маслаҳатчиси, яраштириш комиссияси аъзоси Тансиқ Мажидова. — Шундай келишмовчиликларга дуч келсам, ўзлари билан алоҳида гаплашаман. Қайнонага қарата: "Келинингиз ҳали ёш, вақти келиб ҳаммасини тушунади. Сиз оғир, кечиримли бўлинг, у ҳам сизни жуда ҳурмат қиларкан", дейман. Келинга эса "Сиз ҳам сал оғирроқ бўлинг, аслида, қайнонасиёб ёмон аёл эмас, боя менга "Келиним фаришта, уни яхши кўраман", деганди қабилида икки ўртада самимий муносабатни яратишга ҳаракат қиламан. Баъзан икки ёшнинг қизиққонлигидан жанжал келиб чиқади. Аслида, биттаси бир оғиз гапдан қолса, олам гулистон. Шундай кезде иложи борича уларни ўзимиз яраштирамиз. Масаланинг ечимини тополмасак, кай-

борада туман хотин-қизлар қўмитаси, ФХДЁ бўлими ва Пайшанбасиёб КВП ходимлари билан ҳамкорликда "Соғлом она — соғлом бола", "Тўйдан олдинги тиббий кўрик", "Қариндошлар никоҳига йўл қўймаслик" сингари долзарб мавзуларда суҳбатлар ўтказилмоқда. Ҳар ҳафтанинг душанбаси "Аёллар ҳуқуқий саводхонлигини ошириш кўни" деб белгиланган. Уша кун ҳуқуқшунослар билан учрашув ўтказилади. Маҳалладаги "Жасмина" паричеварлари "Марказида шу ҳудудда яшайдиган хотин-қизлар тивувчилик сирларини ўрганишмоқда. Аҳолисининг тенг ярмини аёллар ташкил этадиган бу маҳалла аҳли ўзларининг ибратли тажрибалари билан бошқаларга ўрнак бўлишяпти.

Ҳошим ОРЗИҚУЛОВ,
"Оила ва жамият"
муҳбири.
Самарқанд вилояти.

Бир умр ишлаб, нафақага чиққандан кейин ҳам тиниб-тинчимайдиган одамлар бор. Улар ўзларининг қобилияти ва куч-ғайратларига ишонадилар, бу иқтисодни рўёбга чиқариш ҳадисини ҳам, замон талабига лаббай деб жавоб бериш санъатини ҳам биладилар. Тарих фанлари номзоди, доцент Неъмат Ҳасанов ана шундай фидойи инсонлардан бири. У Тошкент давлат техника университети талабаларига ўттиз

ла эҳтиёжларига, байрам тадбирларига ва кам таъминланган оилаларга қамарбастамиз.

Неъмат Ҳасанов асли қувалик. У ёшлигидан эпчил, ишбилгич эди. Бу хислати ўзига муносиб умр йўлдошини топишида ҳам асқотди. У дам олиш кунлари Тошкентга анор олиб келиб, Олой бозорига сотиб кетарди.

Савоб ишлар сирини

йил дарс берди, жамоатчилик асосида "Нодира" маҳалласини ҳам бошқарди. Ва кейин... ёши бир жойга бориб қолган бўлса-да, тадбиркорликка кенг йўл очилганидан илҳомланиб, яна енг шимарди.

— Жорий йилнинг "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили" деб эълон қилинганда катта маъно бор, — дейди Неъмат Ҳасанов. — Ҳар бир инсон жуда бўлмаганда ўзи ва оиласи учун иш жойи яратса, кичик тадбиркорлиқни ривожлантириш орқали бошқаларга ҳам иш ўрни топиб берса, миллий хунармандчиликни, қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириб, ўз қўли билан етиштирган маҳсулотлари билан юрт фаровонлигига баҳоли қудрат улуш қўсса, қандай яхши. 2004 йили бир хайрли ишни бошлаган эдим. Маҳалламизга "Авиасозлар" бозори яқин, унинг бир чеккасида ўн сотихча ер чиқиндиҳона, чақалакзор бўлиб ётарди. Шаҳар ҳокимияти ўша жойни обод қилишни учун қарор чиқариб бергач, белни маҳкам боғлаб, ўғилларим билан ерни тозаладик, текисладик. Банкдан аввал 30 миллион сўм, кейин яна 10 миллион сўм кредит олиб, ёзлик ва қишлоқ чойхона қурдик. Кўрсангиз, баҳри-дилигиз очилди. Шунинг орқасидан 10-12 киши иш билан таъминланди. Маҳал-

ОДАМЛАР ОРАСИДА

Ҳадемай бу ерда ҳам дўст орттирди. Гоҳо униқиди тунаб қолар, ортиқча меваларини ҳам шу ерда сақларди. Кунларнинг бирида қўшни қиз Назирахонга кўзи тушди-ю, қатъий аҳд қилди: "Албатта, Тошкентга келиб ўқийман. Институтни битириб, шу қизга уйламанам!"

1963 йили дипломни олгач, Қувандан Ҳасан ота ва амма-холалар келишиб, мўъжазгина тўй қилиб беришди. Лекин Ҳадича хола кўз ёши қила-қила куёв-келинини Қувага жўнатарди, бағрида олиб қолди. Ота-онасидан эрта айрилган қизалокки бувиси катта қилган эди-да! Қарангки, 1966 йилги зилзилада кўпчилик қатори Назирахонларнинг ҳам пастаккина уйи қулаб тушди. Уларга Ҳасан туманидан ер берилди. Ҳасан ота етиб келиб, ҳовли қурилишига бош бўлди...

Шу-шу бўлди-ю, Неъматжон ака паллак ёзди, ҳамма хавас қиладиган оиллага бош бўлди. Бугун фарзандлари ҳам оталари ишончини оқлашяпти. Катта ўғли Шуҳратжон ҳам тадбиркор, Султонбой эса чойхонани бошқараёпти. Куёвлари, қизлари, келинлари — ҳаммасининг ўз касби ҳўнари бор...

Санъат МАХМУДОВА

Донишмандлардан бири “Каерда аёллар қаттиққўл ва талабчан бўлса, ўша ерда ўсмирлар ҳақиқий эркак бўлиб ўзликни намоён этади” деганида минг бора ҳақ эди. Бироқ онаизор ҳар қанча қаттиққўл бўлишга уринмасин, унинг қалбиде жўш урган меҳр барибир ўзини фош қилади. Фарзандни улкан мақсадлар сари илҳомлантирувчи, уни қатъиятли, мард қилиб тарбияловчи ҳам, аслида, ана шу — оналарнинг юз-кўзларидаги меҳр ёғдуси эмасмикан?! Ҳа, шундай, фақат бунинг учун она муҳаббати ҳалоллик, адолат туйғуларига эш, вобаста бўлиши шарт...

Бокс бўйича жаҳон чемпиони, элимизнинг суюкли фарзанди Элшод Расуловнинг онаси Хурсаной опа билан суҳбатлашгач, кўнглимиздан шундай ўйлар кечди.

— Хурсаной опа, Элшод нечанчи фарзандингиз? У ҳам ёшлигида ҳамма ўғил болапар сингари шўх, ўйинқароқмиди?

— Элшоджон тўрт фарзандимнинг учинчиси. Оллоҳга шукр, болаларимизнинг барини ўқитдик, оқ-қорани танитдик. Ўзлари қизиққан соҳаларини танлашди. Шу болам кичкиналигида, айтаганингиздек, жудаям шўх, гайрати ичига сикмасди. Муштдеккина пайтидаҳоқ, ишонсангиз, кучи етмайдиган ишларни ҳам бажаришга интиларди. Тўнгичим Эркинжон анча босиқ, тортинчоқ, камгап бўлса, Элшоджон аксинча, анча киришимли, ўзидан катталар билан ҳам чиқишиб кетадиган, тартиб-интизомга қатъий риоя қиладиган, бирор ишни бошла-са охирига етказмай қўймайдиган бир сўзли йигит бўлиб вояга етди. Ҳаммамизга меҳрибон, айниқса, опаси Умидаҳоқга оқибатлироқ. Ун икки ёшидан буён уйдан узоқда юрибди. Саккиз ёшида спорт мактабининг қиличбозлик тўғра-гига қатнай бошловди.

Боксчиларнинг оналарига осон эмас!

— Унда қандай қилиб боксга ўтиб кетди?

— Ўшанда акаси Эркинжон бокс билан шуғулланарди. Бир кун у жангда ютқишиб қўйибди, денг. Элшоджоннинг ори келди, шекилли, шу-шу, бокс тўғра-гига ўтиб кетди. Бошида биз жиддий эътибор ҳам бермаганмиз. Биринчи марта 9 ёшида виллоят миқёсида ўтказилган мусобақада қатнашиб, биринчи ўринни олганини ўзидан эмас, телевизордан кўриб қолиб, дадаси билан бирга роса суюнганмиз.

— Барибир ҳар қандай ота-она ўз фарзандининг эришган ютуғидан фахрга тўлади, тўғрими?

— Шундай дейсиз-у, бошқаларни билмадим, лекин боксчиларнинг она-ларига қийин деб ўйлайман. Нега десангиз, баъзан хавотирга тушиб, “Қийналмаяпсанми, яқинда рингга тушаман деддинг, нима бўлди, болам?” деб кўнгироқ қилсам, “Ҳеч хавотир олманг, ойиҳон, ҳаммаси яхши”, деб қўя қолади. Ҳатто олтин медаль олгандаям мактанмаган, хотиржам оҳангда “Шундай бўлди”, деган, холос. Оллоҳга минг қатла шукрки, мана бир неча йилдан бери Ватанимиз, халқимиз, қолаверса, оиламиз шарафи ва ишончини муносиб оқлашга интилаяпти. Тилагим, Ўзбекистонимизнинг байроғини кўкларга кўтараверсин.

— Хурсаной опа, энди айтингчи, Элшоднинг рингдаги жанглари телеэкран орқали намоиш этилганида оила аъзоларингиз билан бирга сиз ҳам қизиқиб кўрасизми?

— Йўқ, шу пайтгача бирор марта кўрмаганман. Нима қилай, сабрим етмайди. Ахир, онаман-ку мен, боламга ичим ачийди. Илоҳи борича шундай пайтда ўзимни нима биландир чалғитишга ҳаракат қиламан. Ё бирор жойга чиқиб кетаман. Кўрмасам ҳам дуо қилиб, қўллаб-қувватлаб тураман. Отаси, акаси, қариндош-уруғлар биргаликда муҳлислик қилишади. Энг охирида кимнинг ютган-ютқизганини эмас, аксинча, бирортасининг ишқилиб бирор жойи лат

еган-емаганини сўрайман. Чунки, нима десам экан, ким билан муштлашишдан қатъи назар, менинг кўз олдимга ўша лаҳзада рақибининг ҳам онаси келади...

— Буни спорт дейдилар, кимдир ғолиб чиқади, кимдир мағлуб бўлади. Баъзан Элшодни кўзи кўқарган, бирор жойи шикастланган ҳолатда кўрсангиз, аттанг, ўғлим бошқа касбни танласа бўлармиди, деган ҳаёлга ҳам борганмисиз?

— Тўғрисини айтмайми сизга, Элшоджонни мен ҳали шу вақтгача бирор марта юз-кўзлари кўқарган, қизарган ҳолатда кўрмаганман. Осиё чемпионатидан қай-

тишини акаси билан кутиб олишга чиқганимизда шеригининг юзи озгина кўқарган экан. Лекин барибир кўркаман. Ҳатто Элшоднинг ўзига ҳам бир неча марта айтганман. Осиё ўйинларида чемпион бўлиб қайтганидан сўнг “Элшоджон, болам, энди боксингни йиғиштирсанг-чи, бу ёқда ўқийинги магистратурада давом эттириб, ишласанг бўларми-

ди”, деб маслаҳат қилдим. Аммо у “Аяжон, боксиз ҳаётимни тасаввур қила олмайман, насиб этса, профессионалда ҳам шуғулланиш ниятим бор”, деди. Нима ҳам дердим, майли, ишқилиб, кўп қатори Элшоджонни ҳам Оллоҳимнинг ўзи асрасин, орзулари ушалсин.

— Элшод доим сафарларда юради, соғинмайсизми?

— Нега соғинмайин, ёнимда юрсин, гаплашиб, дардлашиб турай дейман-у, лекин майли, қаерда бўлса-да, боши омон бўлсин. Ҳозир қаранг, дунёнинг нариги чети билан ҳам истаган пайтда боғланиш имкони бор. Икки-уч кун овозини эшитмай қолсам, ҳеч ёққа сикмай кетаман. У ҳам менсиз туролмайди, ҳар кун кўнгирмоқ қилади. Туш кўрса, соғинса, азонда йўлга чиқиб, мен билан кўришиб, гаплашиб, яна Тошкентга қайтиб кетаверади. Кенжа ўғлим Элбекжон пойтахтда, биринчи лигадаги “Локомотив” футбол жамоасида ўйнайди. Иккаласини кўриш учун ўзим ҳам Тошкентга тез-тез бориб тураман.

— Элшоджонга қандай келин қилишни орзу қиласиз?

— Шу кунларда айнан шу масалда бош қотираяпмиз. Ҳозирча кўз ости-мизга олиб қўйганимиз йўғ-у, лекин спортчининг турмуш ўртоғи бўлишга арзигulik қиз топилиб қолар. Чунки боксчининг аёли бўлиш ҳам катта масъулият-да. Унинг кўнглини тушунадиган, касбини ҳурмат қиладиган инсон бўлмаса қийин. Бу борада ҳам мен унинг дидига ишонаман, Элшоджон яхши-ёмоннинг фарқига бора олади. Аммо у “Аяжон, мен неча ёшга кирсам ҳам, ҳали боламан, сиз ўзингиз топа қолинг, мени ўзимдан кўра яхшироқ биласиз, кимни десангиз рози-ман”, дейди. Нима бўлганда ҳам, ўғлимнинг ўзига ўхшаган очикқўнгил, хушқач-чак, хушмуомала, меҳрибон келиним бўлишини хоҳлайман.

— Қанийди, менинг ўғлим ҳам Элшоджондек чемпион бўлиб Ватанимиз байроғини баланд кўтариб юрсайди”, деб сизга чин дилдан ҳавас қиладиган оналарга қандай тилакларингиз бор?

— Фарзандларимнинг учаласи ўғил бўлгани учунми, уларнинг тарбиясида отаси билан бирга сал қаттиққўлроқ бўлганимиз чин. Бирор юмушни буюр-димми, албатта, натижасини сўрадим. Ёлгонни ҳеч қачон кечиролмаслигини билишади. Ўзим ҳам имконим етадиган нарсаларга ваъда берардим ва ваъдаимнинг устидан чиқардим. Уларни ҳамиша ҳалолликка, бировнинг ҳақи-га хиёнат қилмасликка ўргатдим. Мен бу гапларни асло мактабниш учун айтаётганим йўқ, балки бизнинг ўзбек оналари учун жуда оддий тарбия сабоқлари ҳисобланган қоидаларни таъкидлаяпман, холос.

Буни ҳаммамиз беш қўлдек яхши била-миз, лекин ама-л қилиш бошқа нар-са. Чирой-ли таълим-тарбия бе-риб, улар-ни жамият-га қўша олсак, ўз зиммамиз-даги она-лик бурчи-мизни адо этган бўла-миз. Ахир, ҳар қандай буюк ин-сонларни, даҳоларни ҳам оналар

дунёга келтирган-ку. Шунинг учун ҳам-маси бизнинг ақлу-заковатимиз, фаҳму фаросатимизга боғлиқ. Илоҳим, барча оналаримиз ўғил-қизларининг ордиган мактовлар, раҳматлар эшитиб, ниятла-рига етиб юришсин.

“Оила ва жамият” муҳбири
Шаҳноза РОФИЕВА суҳбатлашди.

КЕРАГА — толдан тайёрланган, ўтовни тутиб турадиган панжара маъносини англатган “керага” сўзи ҳозир ҳам жанубий вилоятларимиз-да халқ тилида фаол қўлланади. Бу сўз энг қадимги башоратлар китоби “Ирқ битиги”да ҳам учрайди. Бошқа туркий тилларда унинг “кере-ку”, “кереге” шакллари учрайди. “Ке-рага” сўзининг туб илдизи “кер” феъ-лига бориб тақалади. “Кер” сўзи “қўймоқ”, “ўрнатмоқ”, “чодирни ёйиб кўтармоқ” маъносини ифода этади.

ШАБАДА ўтовнинг керагалари-ни аста гичирлатади, саратон яй-ловнинг бошини айлантирадиган эпкинини олиб келади.

Асқад Мухтор

ЁМФИР — бу сўз қадимги давр-ларда “йағмур” шаклида бўлган, кей-инчалик “ёмғир”га айланган. “Йағ-мур” ҳолатида сўзнинг илдизи яққол кўринади, яъни “йағ” феъли “осмон-дан ёғин ёғиши” маъносини англат-ган. Унга “мур” қўшимчаси қўшилиб “йағмур” сўзи ҳосил бўлган.

Сўнг қирқ йил йағмур ёғдирди.
“Киссаси Рабғузий”дан

Ёмғир томчилари билан ювил-ган ҳавонинг покиза еллари гоҳ баданини чимчилаб ўтади, гоҳ сескантиради.

Шухрат

ЧЕГА — тилимизда бу сўз тарих-да фаол қўлланган. Ҳатто “чеғачи” деган касб жуда кенг тарқалган. “Чега” сўзи чинни буюмларнинг қисмларини улашда ишлатиладиган икки учи қайрилган темир миҳча маъ-носини англатган.

Тиришганининг тўқмоғи тошга чега қоқди.

Мақол

ФАЗИЛАТ — кишининг ижобий хусусиятлари, яхши табиати ва тий-нати, гўзал хулқи маъноларини бил-дирган “фазилат” сўзининг туб ил-дизи “устун бўлди” деган маънони англатган. Демак, боболаримиз фа-зилатга эга бўлишни устуниликка эга бўлиш деб баҳолаганлар.

Меҳр-оқибат ва садоқат иста-санг, ўзинг ҳам шу фазилатлар-нинг эгаси бўл.

Газетадан

КАРТотеКА — бу сўз тилимизга юнон тилидан кириб келган бўлиб, унинг туб илдизи “kartis” — “папирус барги”, “theke” — “омбор”, “қути” деган маънони англатади. Ҳозирги пайтда “картоҳка” сўзи маълум бир нарсалар, соҳага оид маълумотлар ёзилган ва тартибга солин-ган картоҳчалар мажмуини билдирди.

Столда кўк, қизил ёзувли карточ-калар билан тўлатилган беш-олти-та узунчоқ қутича — картоҳкалар...

Асқад Мухтор

ХУЖАЙРА — “Хужайра” сўзининг туб илдизи жуда қизиқ, яъни у кички-на хона, хужрача, каттакча деган маъ-ноларни англатади. Холбуки, ўсимлик ва ҳайвон организмнинг такомилла-шини, тузилиш ва яшаш жараёни-ларининг асоси бўлган элементар тирик система “хужайра” деб аталади.

Марказий нерв системаси ни-ҳоятда нозик нерв хужайралари-дан иборат.

Журналдан

Эшқобил ШУКУР
тайёрлади.

Ватанимиз тараққиётнинг раво йўлларида чиқиш, дунё мамлакатлари орасида ўзининг муносиб макени топиб бормоқда. Бунда ёшларимизнинг илмий салоҳияти ҳам муҳим ўрин тутуши шубҳасиз. Айниқса, тенглар ичра тенг бўлиш, ҳамма билан басма-бас тиллашиш учун хорижий тилларни пухта эгаллашнинг аҳамияти кат-

рабо Қамбарова. — Бироқ нафақат давлатлар, балки қатълар орасидаги масофа ҳам жуда яқинлашган бугунги кунда жаҳон тилларини билишни бир неча қулфга тушадиган калитга эга бўлиш билан менгаш мумкин. Уни йиллаб шунчаки кўтариб юришингиз мумкин, лекин пайти келганда сизга тегадиган ёрдами тасаввур этиб ҳам

МУЛОҲАЗА

лашасиз, менталитетлар ўртасидаги фарқ кўзга ташланади. Шу жараёнда кимдир дунё қарашини, ҳатто эътиқодини ҳам ўзгартириши мумкин. Буни юксалиш эмас, аксинча, инкироз десак, тўғрироқ бўларди.

— Айрим қайноналардек рус, инглиз тилида раво гапирадиган келин изламайман, — дейди Фазолат Файзиева. — Аксинча, ўзбек тилини пухта биладиган, оилада ҳам шу тилда сўзлашадиган қизларни келин қилмоқчиман. Чунки бунинг жабрини кўп тортганимиз. Ўзимиз бошқа тилда таълим олганимиз. Яна, турмуш ўртоғимнинг хизмат вазифаси сабабли бир неча йил Германияда яшадик. Фарзандларим ўзбек тилини таталаб гапирди. Қанийди, вақт ортага қайтса-ю, хатомизни тўғриласак, ўғилларимизга ўзбек тилини мукамал ўргатсак, деймиз энди эру хотин иккимиз. Ҳеч бўлма-са, невараларимиз бу бахтдан мосуво бўлмасин...

Мақола аввалида айтганимиздек, хорижий тилларни билиш бугун сув ва ҳаводек зарур. Лекин масаланинг бошқа, энг муҳим томони ҳам борки... бу ҳақда бир юртдошимизнинг иқроларини эътиборингизга ҳавола этдик. Бинобарин, Юртбошимиз таъкидлаганидек, чет тилини ўрганиш она тилини унуттиш ҳисобига бўлмаслиги керак.

Эътибор ОРИКОВА,
ЎЗМУ талабаси.

Чет тилини ўрганинг, лекин...

та. Бинобарин, донишмандлар тилни кўприкка қиёс этишадик, унис узок-яқин миллатлар билан мустаҳкам ва ҳар икки томонлама манфаатли алоқаларни ўрнатишнинг илоҳий йўқ.

Тарихимизда чет тилларини мукамал ўрганиб, ҳатто ўзга тилларда ижод қилган буюк алломалар кўплаб учрайди. Манбаларда улуг бобомиз Абу Наср Форобийнинг 70 тилда бемалол мулоқот қила олгани ҳақида ёзилган. Шундай ажодларга муносиб авлод бўлишга интилиб, хорижий тилларни кўп билан ўрганаётган, шу орқали илм-фан ёки бошқа соҳаларда муваффақиятларга эришаётган ёшларимиз сафи кенгайиб бормоқда.

— Баъзилар ортиқча юк деб чет ўрганишга ҳафсала қилишмайди, — дейди филолог Дил-

бўлмайди. Ахир, тараққиёт билан ҳамнафас яшаш учун чет тилининг қанчалик муҳимлиги кундай равшан-ку!

Албатта, дунё танийман, дунёга танилман деган киши хорижий тилларни қанда қилмай ўрганиши керак. Бунинг афзалликлари кўп: нафақат моддий-маънавий манфаат келтиради, балки инсоннинг ақлий салоҳиятини ҳам ўстиради. Аниқланишича, полиглотларнинг мия фаолияти бир тилни биладиган одамларникидан фарқ қилар экан. Кўптіллик хотирани кучайтирибгина қолмай, интеллектуал имкониятини ҳам ошириши бор гап. Шу боис одатда илм-фан ва санъат аҳли бир неча тилдан хабардор бўлади.

Хорижий тилни ўрганиш асносида беихтиёр ўша халқнинг турмуш тарзи, маданиятига яқин-

ийликка асосланган гуруҳ ҳамда ўзини хурмат қилишдир.

Гарчи табиий қобилият ва ахлоқий сифатлар даражаси бир хил бўлса-да, улар ўртасида бир фарқ бор. Табиий қобилиятни сунъий таъсир этиш йўли билан деярли ўзгартириб бўлмайди. Ахлоқий сифатлар ёки унинг оқибати натижасида юзага келадиган амалларни эса мукофот ва жазо, рағбат ёки инкор воситасида ўзгартириш мумкин.

Одамлар атрофдагиларни ўзига ўхшатиш ҳамда бошқаларда ўзига яқин ва таниш бўлган, ўзи бевосита англайдиган сифатларни кўришга мойиллик мавжуддир.

Ҳар бир ҳодиса бир-биридан узок ва ҳолис. Бир ҳодисанинг кетидан иккинчиси юз беради. Лекин биз ҳеч қачон уларнинг орасидаги боғлиқликни сеза олмаимиз. Бу уларнинг бир-бирига қўшилиб кетгани, лекин ҳеч қачон ўзаро боғлиқ бўлмаслигини англатади.

Наима КАРИМОВА,
Тошкент банк коллежи инглиз тили ўқитувчиси.

ТАФАККУР ДУРДОНАЛАРИ

«Шу нарса ҳақиқатки, одамлар инсоният тафаккуридан мутлақо четдаги муаммолар, масалан, оламларнинг яратилиши, ақлий оламнинг ёки руҳлар салтанатининг тузилиши ҳусусидаги муаммоларни муҳокама қилиш асносида беқорча баҳслашадилар ва ҳеч қачон аниқ ҳулосага кела олмайдилар».

Ушбу сўзлар муаллифи, инглиз файласуфи, психолог, олим ва муаррих Давид Юм бўлади. У Шотландия пойтахти Эдинбург шаҳрида унча бой бўлмаган дворян оиласида дунёга келган.

Давид Юм ҳақиқатлари

Ҳуқуқшунос ота ўз ўғлининг илм олишига алоҳида эътибор берган.

Давид Юм биринчи бўлиб «сабаб»нинг моҳиятини ҳодиса ва тушунча сифатида жиҳдий ўрганишга киришди. Унинг бу борадаги мулоҳаза ва ҳулосалари фалсафа фанининг асосий йўлакларидан бирига айланди. Олимнинг «Инсон табиатида доир мулоҳазалар» (1739), «Таъб меъёри ҳақида» (1739–1740), «Ахлоқий ва сиёсий очерклар» (1741–1742), «Рухнинг барҳаётлиги ҳусусида», «Табиий дин ҳақида диалог» (1751) сингари асарлари маълум машҳур. Давид Юмнинг бундан ташқари, яна кўплаб ибратли ва мулоҳазага бой сатрлари сақланиб қолган:

Биз жасорат деб атайдиган, руҳий кўтаринкилик ва улугворлик белгиси сифатида қабул қилиниб, завқланадиган нарса — хотиржамлик ва қатъ-

Профессор LOLA MO'INOVA

номидаги ўқув-коррекция маркази
Фарзандингизнинг илк ёшидан ривожланишида нутқ нуқсон ва ногиронлиги бўлса, логопедик ёрдам бериш ва ўқитиш гуруҳлари ташкил қилинди.

ЖУМЛАДАН:

- Боланинг нутқ нуқсонини ташхис қилиш;
- Болалар ва катталарда товушлар талаффузини коррекциялаш (товуш қўйиш);
- Кичик мактаб ёшидаги болаларда озғани ва ёзма нутқдаги камчиликларни коррекциялаш;
- Руҳий ва нутқий ривожланишда орқада қолган болалар билан ишлаш;
- Дудукланувчи болалар, ўсимирлар ва катталар билан машгулотлар ўтказиш;

- Тез ўқишга ўргатиш;
 - Болани мактабга ўқишга тайёрлаш;
 - Тил ўрганиш (она тили, рус тили, инглиз тили)
 - «Ўзига хос» болаларнинг она-оналарига маслаҳат бериш;
 - Мутахассис — логопедларга маслаҳат бериш;
 - Психологик ёрдам бериш.
- Ўз фарзандларининг соғлиғига ва ҳаётига бефарқ бўлмаган ота-оналар ва барча хоҳловчиларни таклиф қиламиз.

Бизнинг манзил: Тошкент шаҳар Чехов кўчаси, 5-уй. ИИВ Маданият саройи.
Тел: 110-79-74, (+99890)900-87-81. Гувоҳнома № 004671 84ТУ

«NORBEKOV SOG'LOMLASHTIRISH MASKANI»

Сизларни соғломлаштириш курсларига таклиф этади!

Агар Сиз истасангиз, дардингиздан ўзингиз халос бўлишингиз мумкин. Бу йўлда биз Сизга ёрдам берамиз. Бунинг учун Сиздан фақат хоҳиш, ҳаракат, ишонч ва оғина меҳнат талаб қилинади. Марказимизда академик Мирзакарим Норбеков услуби бўйича ҳеч қандай дори-дармонсиз, ташқи таъсирларсиз 10 кун мобайнида турли хил машқлар ёрдамида инсоннинг ички ҳимоя кучлари ишга солиниб, кўплаб дардлардан фориғ бўлишингизга кўмаклашади.

Жумладан: кўз касалликлари, астигматизм, узоқ ва яқинни кўра олмаслик, катаракта, қон томирлар варикози, қон босими ошиши, остеохондроз, юрак-қон томирлари хасталиги, кўз ва қулоқ нерви невритлари, ички аъзо хасталиклари, ошқозон-ичак хасталиги, ўпка-нафас олиш системасидаги муаммолар, модда алмашинуви, умуртқа поғонаси, гинекологик, урологик, аллергия тери хасталиклари, астма, простатит, гипертония, экзема ва бошқа касалликлар. Бундан ташқари, соғлигингизни тиклабгина қолмай, турли хилдаги оғриқлар, руҳий тушқунлик, уйқусизлик, асабийлашиш ҳолатлари, оилавий ва атрофингиздагилар билан бўладиган муаммоларни бартараф этишингизга ёрдам берилади. Академик Мирзакарим Норбековнинг соғломлаштириш услуби фойдали, шу билан бирга, оддий ва самарали. Бу усулнинг асосини Шарқ файласуфларининг мумтоз аъёнлари ва қадим китобларда тасвирланган, йиллар синовидан ўтиб келган соғломлаштириш усуллари ташкил қилади. Бу усулдан марказимизда ёшидан қатъи назар, барча фуқаролар фойдаланиши мумкин.

Таништирув кўни 10 май соат 9⁰⁰ да.
14 май соат 13⁰⁰ да.

Манзил:

Тошкент шаҳри,
Чўпон ота кўчаси, 23-«а» уй. Гувоҳнома № 000162.
Мўлжал: метронинг М.Улугбек бекати,
9 қаватли сариқ бинонинг орқасидаги 2 қаватли бинода.

Маълумот учун телефонлар: (8 371) 276-44-59; 276-28-89.
www.norbekov.uz e-mail: madadi-sino@mail.ru

ЎРГАТАМИЗ, ТИКАМИЗ

Олий даражада турк каталоги бўйича сон-саноксиз мураккаб, эксклюзив Франция, Италия, Рим пардалари, балдахин, покривал сирларини тўлиғича технология амалиёти билан ўргатамиз, сифатли тикамиз.

Тел: 338-02-00,
751-84-44.

Манзил: Чорсу бозорида
«Гули» пардалар салони

«ЎКТАМХОН-НУР» ЎҚУВ МАРКАЗИ

қунидаги ўқув курсларига таклиф этади:

- Тикувчилик — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
- Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.
- Аёллар костюм-шмиз, плаш-пальто — 1-2 ой.
- Хамшира — 6 ой, 4 ой ўқиш.
- Хамшира (тезкор) — 3 ой (амалиёти билан).
- Тиббий массаж — 2 ой, Нуктали — 1 ой.
- Торт ва пишириқлар — 2 ой.
- Пишириқлар олий курси — 1 ой.
- Уйғурча, Европа таом ва салатлар — 1 ой.
- Аёллар сартарошлиги — 3 ой.
- Педикюр, маникюр — 1 ой.
- Сартарошлик — 3 ой.
- Тўй ва оқшом турмақлари ва макияж — 1 ой.
- Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.
- Элита парда ва чойшаблар тикиш 1 ой.
- Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
- Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
- Каштачилик — 3 ой (машинада вышивка).
- Тўқувчилик — 2 ой.
- Инглиз тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.

Рус тили — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.
Бисер, яъни мунчоқ тикиш — 2 ой.
Сунъий гул ясаш — 1-2 ой.
Компьютер сабоқлари — 2 ой.
Интернет — 1 ой.

Барчаси амалиёти билан
Ётоқхона мавжуд.
Ўқиниш тугатганларга
ДИПЛОМ берилади.

Манзил: Тошкент шаҳри Юнусов бод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона. Мўлжал: Юнусов бод бозори бош томони орқасида.
Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72 (18⁰⁰), 225-97-93 18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача.

Манзил: Ҳамза тумани Фарғона йўли қўчаси, Қўйилк, 4-уй 40-хона. Мўлжал: Қўйилк кийим бозори. Тел: (8371) 295-97-82 +99897-785-90-30 (қундузи)

Бир ҳовуч дур

Халқнинг бахт-саодати болаларни тўғри тарбиялашга боғлиқ.
Ж. ЛОКК

Тарбия... нийоятда машаққатли иш. Мана энди ҳаммаси жойида бўлади, деб ўйлайсан! Қарасанг, ишлар бошқача: ҳаммаси энди бошланаётган бўлади.

М. Ю. ЛЕРМОНТОВ

Болалик бошдан-охир байрамдан иборат бўлиб қолмаслиги керак. Болаларнинг кунига яраша меҳнат шижоати бўлмаса, у ҳолда бола меҳнат — бахтлигини тушуниб етмайди.

В. А. СУХОМЛИНСКИЙ

Хикматулла Джараев номига берилган Тошкент шаҳри Юнусов тумани Темур Пулат кўчаси, 8-уйга 14.02.1992 йилда берилган № 11-649 рақамли уй режаси йўқолгани сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ МУБОРАК ПАХТА ТОЗАЛАШ ЗАВОДИ ЖАМОАСИ

Мамлакатимизда умумхалқ
байрами сифатида кенг
нишонланган 9 май —
Хотира ва қадрлаш куни
билан юртимиздаги барча
оилаларга меҳр-оқибат,
файз-барака, хотиржамлик
ва фаровонлик тилайди!

*Муҳтарам юртдошлар!
Ҳеч биримизни ёруғ ва нурли
хотиралар тарк этмасин,
бир-биримизни асраб-
авайлаб,
қадримизга етайлик!*

Мадрахим Юсупов Хоразм воҳасида туғилиб вояга етган эди. Бир дунё орзуларни юрагига жойлаган йигит ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент ирригация ва мелiorация институтига ўқишга кирди. Олий ўқув юртини муваффақиятли тугатиб, Хоразм сув қурилиш трестидида ишлай бошлади. Бобоси Қиличбой оға бошлаган хайрли ишларнинг давомчиси сифатида канал ва кўприкларни таъмирлашда фаол қатнашиб, каттагина тажриба орттирди. Унинг эпчиллик ва чақонлиги қурилиш академиясига ўқиши учун имкон яратди. Устозларидан касб сирларини маҳорат билан эгаллашига кўмак берди.

...Ушанда 1973 йилнинг кузи эди. Уни Қашқадарёга ишга юборишди. Қарши магистраль канали ва насос станцияларини эксплуатацияга топшириш учун иқтидорли мутахассислар сув ва ҳаводек зарур бўлган бир пайтда Мадрахим ўзига билдирилган юксак ишонччи оқлаш учун тинмай изланди. Шунинг учун ҳам

эгаллаган касби бўйича тўплаган бой тажрибаларини Қарши даштларида қўллашда унча қийналмади. Асосийси, устозлари унга суянч бўлишди. Шу тариқа Амударё сувини 132 метр баландликка кўтариб берувчи

улкан насос станциялари, Талимаржон сув омбори, шунингдек, яна бир неча хўжаликларда сув иншоотларини барпо этишда Мадрахим Юсуповнинг хизматлари бениҳоя катта бўлди.

Ўрта Осиёдаги энг йирик иншоотлардан бири бўлган Талимаржон иссиқлик электр станцияси қурилишида ҳам Мадрахим оға фаол қатнашди. У қаерда ишламасин, ўз билим ва малакасини ишга солиб, юртимизни ободонлаштириш ишига ҳисса қўшганлигини ҳамкасблари қувонч билан эътироф этишди.

— Дастлаб ишга келган пайт-

ларим Мадрахим ака менга устозлик қилиб, энергетиканинг сир-асрорларини ўргатдилар, — дейди Талимаржон иссиқлик электр станцияси касаба уюшма кўмитаси раиси Ан-

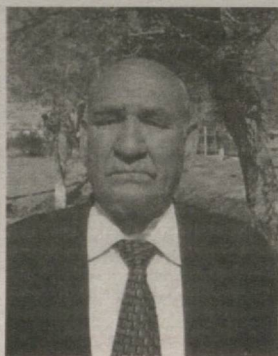
вар Ашуров. — Эндиликда фаолиятимизни раҳматлик устозимиз ўғитлари асосида ташкил этиб, ҳаётга татбиқ этаймиз. Мадрахим Юсуповнинг бир сўзлиги, ташаббускор ва талабчанлик хислатлари-

ХОТИРА ЁҒДУСИ

ёрдам беришга шошилди.

Бугунги кунда ўзининг ибратли умр йўллари билан бошқаларга ўрнак бўла олган инсон Мадрахим оғанинг издошлари бир талай. Қарши муҳандислик иқтисодиёт олий даргоҳини муваффақиятли тугаллаган тўнгич фарзанди Мурод Юсупов Талимаржон иссиқлик электр станциясида мутахассислиги бўйича фаолият юритмоқда. Оила бекаси Назокат Рўзиева, келини Кристиналар ҳам шу корхонада фаолият кўрсатишяпти. Қизи Ёкутой Юсупова, шогирдлари Соат Чоршанбиев, Панжи Равшанов, Низом Раҳимовлар устозларининг одамохунлиги, кишиларга меҳрибон ва ширинсўзлиги хусусида тўлқинланиб гапиришади. Қисқагина умр кўрган бўлса-да, катта-катта ишларга бош бўлган Мадрахим оғанинг чироғи ёниб турибди.

Ибратли умр йўли

ни қадрлаймиз.

Ҳаётнинг аччиқ-чучугини татиған, ўз касби, ҳалол меҳнати ортидан обрў-эътибор қозониб, тинч ва осойишта яшаб келаётган Юсуповлар оиласи тақдирнинг оғир зарбасига дучор бўлди — қутилмаган автохалокатда Мадрахим Юсупов бевақт дунёдан ўтди. Айрилиқ азоби оила бекаси Назокат опа Рўзиевани бир муддат саросимага солиб қўйган бўлса-да, бу юраги тоза, бағрикенг инсонни яқиндан билган, таниган ва ўз навбатида ундан бир дунё яхшиликлар кўрган яқинлари, дўстлари унинг оиласига ўз вақтида

Ш. СУЛТОНОВ

Ховли олма, кўшни ол!
Халқ мақоли

Халқимизда "Кўшничилик – минг йилчилик", "Узоқдаги қариндошдан қиндаги кўшни яхши". Кўшнинг тинч – сен тинч" деган ўйлаб ҳикматли мақол-нақллар сақланиб қолган. Демак, бизда азал-азалдан кўшничилик маданиятининг ўрни гоят катта бўлган. Ёки "Қизи бор уйга келадиган совчи, аввало, кўшниникидан хабар олади", деган гапни ҳам кўп марта эшитганмиз. Бу, албатта,

засиз. Шундай пайтда кўннингизга ким ярайди, ён кўшнингиз-да! Худога шукри, менинг ана шундай бағри кенг, меҳрибон кўшнилари бор.

Саодат Абдуллаева, уй бекаси:

— Тўғри, кўшничилик жуда яхши одат. Нега десангиз, иссиқ-совуғингиз, соғлиқ-беморлик деган гаплар бор. Айниқса, шаҳар шароитида энг яқин елкадош, сирдош, суянч бўлишга арзийдиган кўшни бўлмаса қийналасиз. Лекин яна бир дилни

ролар йигини раисига мурожаат қилганимда у киши: "Майли, бемалол обод қилаверинг, ҳужжатларини тайёрлаймиз" деган эди. Шу йил эрта баҳорда эса орт томонда яшайдиган кўшнини дабдурдундан: "Бу жой менга тегишли, сенлар нега ўзлаштиргансанлар", деб экилган даракларни қолип, кесиб ташласа бўладими? Қўлида ҳужжати бор-йўқлигини сўрасам, жеркиб, ҳатто сўкиб берди. Ҳар кун жанжал қилавериш, асабларимни еб ташлади. Охири ноилоҳиждан ҳалиги терак-

ларни кестириб олдим-да, маҳалла оқсоқолига ёзма равишда хат ташлаб келдим. Улар туманимиз ҳокимлигига мурожаат эти-

шимни айтишди. Ҳалигача ўзимга келолганим йўқ, бундай гаразғўй, ичи қора кўшнилари билан ёнма-ён яшагандан кўра, энди Тошкентдан "дом" сотиб олсамми деб ўтирибман.

Рустам Омонов, ҳайдовчи:

— «Дом»га кўчиб келганимизга бир ярим йил бўлди. Ёш болаимиз бор. Баъзида соатлаб йиғлаган пайтлари ҳам бўлади. Айниқса, иситмалаб қолганда. Ишонасизми, мени шу гўдакнинг йиғисидан ҳам кўра кўшнилариمنى муносабати қийнайди. "Намунча йиғлоки болангиз, дўхтир чакирсангиз бўлмайди?" Кеча умуман, ухлолмадим", деса бўладими тунов кун пастки қаватда яшовчи кўшним. Қишлоқда бўлса-ку, «Нима бўлди, ёрдам керакмасми?» деб ҳол-ахвол сўраб, югуриб чиқардим. Бу ерда эса...

Қўрқинсизми, турли ёш ва касбдаги замондошларимизнинг кўшничилик билан боғлиқ ҳаётий ҳикояларидан ҳам сезиш мумкинки, халқимиз орасида қадрият даражасига кўтарилган бу улугъ маънавий меросни қадрлаш, эъзозлаш билан бирга, унга доғ тушираётганлар ҳам орамизда учраб турибди. Шундай экан, ўз оиласи учун пиширган таомидан кўшнисига ҳам иланиш, ҳар кун ҳол сўраб йўқлаш, яхши-ёмон кунда суянчлик бўлиш – элимизни ҳоз эзгу фазилат эканлигини ёшларга, фарзандларимиз қалбига сингдириш барчамизнинг вазифамиздир.

Камола АХМЕДОВА

АЖИБ ОЛАМ АЖИБ ОЛАМ

Дастлабки кўзойнақлар

Қўриш қобилиятини тиклаш ва яхшилаш мумкинлигини одамлар қадимдан билишганлиги қўҳна Миср, Юнонистон, Месопотамия ва бошқа жойларда олиб борилган археологик қазилма ишларида сўнг маълум бўлган. Афсонавий Трояда топилган линзаларга камида тўрт ярим минг йил бўлган дея тахмин қилинмоқда.

Қўлда кўтариб юриладиган, камдан-кам ҳолларда махсус тутқич орқали кўзга яқинлаштириб, зарур нарсаларни катталаштириб кўриш мумкин бўлган кўзойнақ XII асрда Италияда кашф этилиб, қўлланила бошлаган.

Кўзойнақнинг бугунги, кўпчилик тақадиган ҳолга келганига қадар унинг бир неча турлари ишлаб чиқарилган. Узун бандга ўрнатилган икки шиша кўздан иборат кўзойнақнинг ҳам одамлар чўнтақларида олиб юришган ва ўқш эҳтиёжи бўлганда бандидан ушлаб, матн бўйлаб юргизишган. Кейинчалик тасмалли, чаккага қистирилган, бурунга қистириш мумкин бўлган, ҳатто, шляпа билан биргаликда кийиладиган кўзойнақлар ишлаб чиқарилган. Бироқ улар барибир одамларга ноқулайлик келтирган. Кўзойнақ усталари доимо излашнида бўлганлар. Юқорида айтиб ўтилганларидан сўнг энг қўлай, яъни қулоққа тақилладиган намунаси ишлаб чиқарилган ва бундай кўзойнақлар бугунги кунга қадар қўлланилиб келинмоқда.

Биринчи офтобга қарши кўзойнақларнинг илк намуналари қутб таджикларида топишган. Шимол ҳалқлари кўзаларини қуёш ва қорнинг ялтирашидан ҳимоя қилиш учун ўзига хос кўзойнақ ишлатишган экан. Бунинг учун суяк ёки кит мўйловидан тор тешикли, қуёш нуруни тарқатиб юборадиган мосламалар ясашган ва шулардан фойдаланишган.

Офтобга қарши кўзойнақлар саноат йўли билан илк бора Наполеон топиширигига кўра, XVII аср охирида ишлаб чиқарилган. Ушанда Африкага урушга кетаётган француз аскарларини "Нил лойи" рангидаги кўзойнақлар билан таъминлашган. Иккинчи жаҳон уруши пайтида эса АҚШ ҳарбий денгиз қучлари кўмондонлиги ўз денгизчилари ҳақида қайғуриб, кўзойнақларни денгизчиларнинг доимий ҳамроҳига айлантиришган.

Наргиза САРИМОВА тайёрлади.

Кўшнингизнинг кимлигини айтинг...

жуда оқилона ва тўғри гап. Чунки тажрибали момо-бувиларимиз билишганки, агар кўшнингиз сиз ҳақингизда яхши фикр билдирса, демак, яхши одамсиз, агар аксинча бўлса...

Хўш, бугунги кунда сизу биз ана шу улугъ қадриятларга қай даражада амал қилаёмиз? Ўзимиз билан бир осмон остида девор-дармиён бўлиб яшаётган кўни-кўшнилариимиз олдидаги оддийгина инсоний бурчларимизни бажаришга қурбимиз, имконимиз етаяптими? Сир эмас, баъзан айрим ҳамсояларнинг ҳатто бир-бирини танимаслиги, боз устига, ким билан кўшни бўлаётганига ҳам қизиқмаслиги, энг ачинарлиси эса ҳолаҳволдан беҳабарлиги каби кўнгилсиз ҳолатларнинг учраши кишини ўйлантириб қўяди. Бу энди қайси "маданият"нинг бизга кўрсатаётган таъсири бўлиши мумкин? Яхшиси, бу мавзу ҳусусида айрим юртдошларимизнинг билдирган фикр-мулоҳазаларини эшитайлик-чи:

Ноила опа, ўқитувчи:

— "Узоқдаги қариндошдан қиндаги кўшни яхши", — деган жуда ибратли нақл бор. Тўғри-да, бошқаларнинг ёрдамисиз хал қилолмайдиган кичик бир муаммо чиқса, энг биринчи кўшничиликнига югуримиз. Тўймаъракаларимизда ҳам беминнат ёрдамчиларимиз шулар. Ҳаммамнинг яхши бир кўшнига эҳтиёжи бор. Шундай пайтлар бўладики, қорнингиз тўқ, устингиз буту, лекин бир оғиз илик сўзга, таскинга муҳтожлик сез-

хир қиладиган тарафиям борки, бу ҳақда ҳам айтиш керак: баъзан ташқарида суҳбатлашиб ўтирган аёллар суҳбатига кўшилиб қоламан. Зиёли, ўқиган ёки яхши муҳитда тарбия кўрган оиланинг фарзандлари билан гаплашсам, кўнглим ёзилади. Айтадиган сўзлари ҳам маънили, бўлар-бўлмас ғийбат, ҳасаддан ҳоли кечади. Минг афсуски, улар орасида "Эшитдингизми, фалончининг уйда жанжал бўлибди, пистончи дангиллама тўй қилибди-ю, лекин келини бошқа йигитни севаркан, кеча қуёв роса калтаклабди. Буниси ҳали ҳолва, кеча..." каби рост-ёлгон миш-мишларни гапириб ўтирадиганлар ҳам учрайди. Шунинг учун, тўғриси, мен бундай давраларга кўпам кўшилавермайман. Ундан кўра уйдаги ўмушлардан ортсам, бирон қизқарилроқ китоб ўқийман, тиқиш-бичиш билан машғул бўламан.

Юсуф Эгамов, пенсионер, Тошкент вилояти:

— Кўшнинг яхши бўлса берди, худо, ёмон бўлса-чи, урди худо деганларидек, мен ўн йилча аввал пойтахтдан бир худбид, илвогар кўшнимнинг дастидан қишлоққа кўчиб келувдим. Уй-жойимиз яхши, болаларим ҳам ақлли, одобли, ўзаларидан тинган. Шу десангиз, олти йилча аввал ҳовлимизнинг орқа тарафидagi озгина ташландиқ ерни текислаб, қолип, терак ва бошқа мевади дарактлар экиб, обод қилиб қўйгандим. Ушанда маҳалла фуқа-

беришди. Аслида мен Гулнора-нинг гиёҳванд моддаси истеъмол қилишини зимдан билардим ва бир неча марта даволашни чик-канидан сўнг, энди тузалиб кетган бўлса керак деб юрардим. Минг афсуски, ўрганган кўнгли ўртанса қўймас экан. Ажрашмоқчи бўлдим, лекин ундан қутулиш осон эмасди. Охир-оқибат менинг ўзимни ўғирликда айбалаб, тўхмат билан каматиб юборишди. Жазо муддатини ўтаб, озодликка чиқдим. Қамоқдалигимда ота-онам қазо қилишган экан. Юрагимни энди аламли армон кемиради, ахир менинг ҳам бир дунё орзуларим бор эди, наҳот, бу дунёда бахтли бўлиш шу даражада мушкул экан-а? Ҳозир ўзимни анча тиклаб олдим ва энди нима қилай, шахсий ҳаётимни яна қайтадан бошлашга мажбурман. **Ёшим 36 да.** Фарзандим йўқ. 36 ёшга бўлган, саранжом-сарипшати аёл учраса, мустаҳкам оила қурмоқчиман.

БАҲОДИР, Қашқадарё вилояти

деб оғиз солиб қўйганди. Йиллар давомида ҳайит байрамларда совғалар билан йўқлашни қанда қилмади. Тоғам Уктамдан катта икки неварасини уйлантирди. Иккови ҳам фарзанд кўрмади. Ажрашган, собиқ келинларини бошқа оила қуриб, фарзандли бўлишди. Каттаси уч марта уйланиб ўзидан тинди. Иккинчиси бола асраб олди. Умр йўлдошим кўра била туриб, нуридийдаимизни бахтсиз қилиб қўймайлик, деди. Тоғам бунинг тўғри тушунмади. Бизга, қизимга ошқора душманлик қила бошлади. Меҳринисони кўшни маҳалламиздан сўраб келган совчиларга розилик бериб, тўй бошлашини қилгандик. Афсус, тоғам бундан хабар топиб, йўққа чиқарди. Отаси иккимиз қизимизнинг келажагини ўйлаб хавотирга тушамиз. Меҳринисони сингилларини узаганимизга розилик бериб, уларнинг тўйида бош-қош бўлди.

Унга қараб ўзимни айбдор ҳисоблаб, шундай тоғанинг жияни бўлганимга пушаймонман. Яқинда Меҳринисони давоси йўқ касалга чалинбди, деб гап тарқатишганини эшитиб, қон босимим ошиб кетди, касалхона-

да ётиб даволандим. Қизим оқ-ўнгиллик билан "Онажон, куюнманг, қисматимда бор экан-да", дейди. Умидим сизлардан. Мендай онаизорга ёрдам беринг. Меҳринисонинг ёши 31 да. Маълумоти ўрта-махсус. Бир оилани гуллададиган қиз. Ёшига мос, зарарли одатлардан ҳоли, ишси тайин, уй-жойли, диёнатли инсон учраса, эгасига топириб кўнглимиз тинчирди.

ОФТОБОЙ ҳола, Самарқанд вилояти

"Балагимда гилос тераман деб йиқилиб тушиб, кўлим синган. Узоқ муддат даволансам-да, салгина қийишқ битиб қолди. Мени таниган-билганлар бунга эътибор бермас, ўзим ҳам камчилигимни унутиб юборгандим. Мактабда ўқиб юрган кезларим кўшни туманларга пахта қопиғига хашарга чиқардик. Ушанда синфдошларим бошқа мактаб қизлари билан келишолмай, айтишиб қолди.

Рақибларимиз мени қўли қийишқ деб айбимни юзимга солиб, масхаралаб қўлишди. Йиғлайвериб кўзаларим шишиб

кетди. Хабар олгани келган онамнинг эстагидан маҳкам тутиб, "Кўлимни даволатасиз", деб оёқ тираб олдим. Онам кўлим оғриётганини баҳона қилиб, ўзи билан олиб кетди. Табибга олиб борди. Табиб ўн та тухумнинг саригини олиб, яна нималардир қўшиб билагига суртиб маҳкам боғлаб қўйди. "Етти кунгача ечманг", дея онамга тайинлабди. Уч кун ўтгач, кўлим шишиб, қаттиқ оғрий бошлади. Беш кун деганда онам мени бир ахволда табибга бошлаб борди. У пайтда бармоқларимдан сариқ сув оқа бошлаганди. Табиб жон ҳолатда онамга юзланиб, "Нима қилиб қўйдингиз, ахир, боғични секин-аста бўшатиб туринг, дегандим-ку", деди. Бу армон онамнинг юрагини бир умр кемиради.

Дўхтирлар текшириб қўриб, даволашнинг илозини қилолмади, кўлимни тирсагимдан кесишди. Ногирон бўлиб қолдим. Институтни тугатиб, мактабда ишлаб бошладим. Келинонимнинг маслаҳати билан "Оила ва жамият" газетасига умид билан хат йўлладим. Тақдири ўзимникига ўхшаб Тохир билан учрашдим.

Рисоладагидек тўйимиз бўлди, бахтли ашяямиз. Фарзанд кутаяпмиз. Сизлардан бир умр миннатдорман.

ГУЛСАРА, Хоразм вилояти

"Олий ўқув юртини имтиёзли диплом билан тугатиб, нуфузли ташкилотда хизмат қила бошладим. Корхонамиз раҳбари менга жуда яхши муомалада бўлар. "Энг ишончли шогирдимсан" деб йўл-йўриқлар кўрсатарди. Даромадим ҳам яхши-сиратди. Бошлимни уйига иш юзасидан деб тез-тез чақириб турар, меҳмондорчиликни ҳам ўз ўрнига қўярди. Келинонимиз ҳам "Уа-жон, ўз уйингиздай эркин бўлинг" дея мулозамат қиларди. Мен ҳам аста-секин тўқин дастурхонга, кўнглини кўтарадиган илиқ гапларга ўрганиб қолдим. Икки йил ўтар-ўтмай уйли, машинали бўлдим. Ота-онамдан хабар олиб, уларга қимматбаҳо совғалар олиб борардим. Отам доим "Қадамнинг билиб босгин, шакарнинг ози ширин, эҳтиёт бўлинг" деб қўярди. Бир кун раҳбаримиз ва хотини қутилмаганда "Баҳодиржон, сизга жуда ўрганиб қолдик, энди ўз ўлимиздай кўрамыз, шунинг учун бир тақлифимиз бор эди, аввало яхшилаб ўйлаб қўринг" дея қизлари Гулнора ҳақида гап очилди. Нима дейишимни билмай қолдим ва уйдагилар билан маслаҳат қилган, рози бўлдим. Тўйимиз жуда қиройили ўтди. Қайнотам менга сўнгги русумдаги машинанинг қалитини тутқазди. Дангиллама ҳовли-жой ҳам

Бу манзара кўпчиликка таниш. Оила бошлиғи кечки овқатдан сўнг ўғли ёки қизига буюради: — Костюмимнинг чўнтагидан сигаретимни олиб бер! Аёлига эса қулдон келтиришини айтади. Кейин болалари кўзи ўнгига

Боланинг бегонаси бўлмайди

ихлос билан папирос чека бошлайди. У на ўғлининг ўзига завқ билан қараб турганига парво қилади ва на хонанинг заҳарли тутунга тўлиб, болаларнинг ҳам шу ҳаводан нафас олаётганига...

Мутахассисларнинг фикрича, чекишни ўрганган аксарият ўсмирларнинг салкам 70 фоизи отаси ёки акасига ўхшашни ҳавас қилгани учун бу иллатни ўзларига одат қилиб олар экан. Балки шунинг учун ҳам кашандалик тобора илдириб бораётгандир?

Яна бир манзара: олдида бир қулочлик столни қўйиб олиб, унда пистакур ва сигарета сотиб ўтирганларни кўча-кўйда кўп учратамиз. Мен ҳам яқинда ана шундай "беминнат дастёр"лардан бирини кузатдим. Икки соат ичида сотувчи ўша ҳоладан саккиз нафар 15-16 ёшлардаги ўсмирлар доналаб сигарета сотиб олишди. Сотувчи аёл (у кишининг ҳам болалари бўлса керак) лоақал харидорларнинг бирортасига ҳам: "Кимга олаяпсан болам, агар ўзингиз бўлса йўқ, сотмайман!" — деган гапни айтмади. Бу ҳолат менга қаттиқ таъсир қилгани учун секингина

ёнига бордим-да, "Опажон, бу ишингиз яхшимас, улар отаси ёки акасига эмас, аксинча ўзлари учун олаётган бўлса нима қиласиз?" десам, ўйлаб-нетиб ўтирмасданок шундай жавоб берди:

—Мен бу ерда ўзимнинг тирикчи-

лигим учун ўтирибман, тушундингизми? Ўзи чекадим, бировга олиб борадим, менинг бу билан неча пуллик ишим бор? Сигаретни сўраган одамга сотаман. Ёшлар чекишни ўрганса, айб мендими? Бу ҳақда аввал уларнинг ота-онаси ўйласин!

Бу ҳолатга қандай изоҳ беришни ҳам билмайсан киши. Ёки яна бир воқеага эътибор беринг: Бекатда автобус кутиб турган бир киши ўн-ўн беш яшар

ОЙНА

боладан "Зажигалка" ёки гугуртинг йўқми?" деб сўровди, у секин бош иргаб йўқ дея бош чайқади.

Демак, бу мисолдан англаш мумкин, ҳалиги одам учун набираси тенги болакайнинг сигарета чекиши ажабланарли ҳол эмас. Унинг ўйламасдан айтган бир оғиз гапи тарбияси сустроқ болаларда ҳа, энди мен ҳам папирос, нос чекадиган ёшга етибман-да, деган салбий фикрни келтириб чиқармайди, деб ҳеч ким кафолат бера олмайдми?

Тўғри, ёшлар ўртасида учраётган ёки урф бўлаётган айрим зарарли одатлар ҳақида кўп гапирилади. Менинг назаримда, аввало, катталарнинг ўзлари фарзандлари олдидаги оталик ва оналикдек жиддий масъулиятни етарли даражада чуқур тушуниб, англаб олмас эканлар, соғлом турмуш тарзи, маънавий тарбия ҳусусидаги эзгу мақсадларимизга юқоридаги каби кўнгилсизликлар соя солиши мумкинлигини ҳам эсдан чиқармайлик. Айниқса, кимлигидан ёхуд ёшидан қатъи назар, кўча-кўйда, маҳалла ёки бошқа жамоатчилик жойларида ҳар бир ўсмир-ёшга катталар ўзларининг фарзандларидек эътибор бериб, ақл ва тафаккур билан муносабатда бўлишса нур устига аъло нур бўлур эди. Чунки боланинг бегонаси бўлмайди, у ҳам сизу биз билан бир осмон остида яшаётган жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзосидир.

Севара МАРДОНОВА,
Наманган юридик коллежи
талабаси.

ТҲЙЛАРИМИЗ — ҲЙЛАРИМИЗ

Азал-азалдан болажон халқмиз. Оиламизда фарзанд туғилса, қувончимизни ҳамма билан баҳам кўргимиз келади. Ақиқа, бешик тўйи берамиз. Лекин...

Бошқа вилоятларни билмадим-у, аммо водий тарафларда кейинги пайтларда бешик тўйи деганларни мундайроқ маросимдан фарқ қилмай қолди. Ана дабдаба-ю, мана аъсаба, кўриб ёқангизни ўшлайсиз. Хали кўзи очилмаган ёки эндигина "қўлга илинган" чақалоқ (гўёки у бундай дабдабаларни кўриб, англаб тургандек) шарафига уюштирилаётган зиёфату баъзи-жамшидларни таърифлашга сўз ожизлик қилади. Ёнг ачинарлиси, бундай тантаналардаги ҳамма оғирлик келиннинг ота-онаси зиммасига тушаётганини айтмайсиз. Гўёки ўғил ўстирганнинг шоху бор-у, қизини кипригида авайлаб воёга етказган ота-онанинг айби бордай, деярли ҳамма сарф-харажат уларнинг бўйида.

Илгари ота-она фарзанд қўрган қизиникига фақат бешик ясашиб борган бўлса, энди унинг ёнига аввал арава, сўнгга атрофи тўсиқли кароват (манеж) қўшилди. Сават-сават пишириғи ширинликларни-ку санамасак ҳам бўлади. Қўйингки, бешик тўйининг дастурхонига келин тараф кўтаришга мажбур. Буларнинг бари осонлик билан бўлмайди, албатта. Аёли "Қизимизнинг бахти учун топасиз-да", деб тургандан кейин у ёқ-бу ёққа зир юрган эркакнинг ахволи, ташвиши барчамизга аён...

Ўрни келганда яна бир мулоҳаза. Она фарзандини минг азоб билан дунёга келтирса-да, бундай чексиз бахт

насиб этгани учун Оллоҳга минг қатла шуқр қилади. Бу чин маънода байрамга айланади. Минг афсуски, ҳозирги кунда баъзи жойларда фарзандли бўлган кўёвга келин тарафдагиларнинг тантанаси уюштириши етмагандек, ҳатто юз доллардан суюнчи бериши одатий ҳолга айланди. Бунисиға энди нима дейсиз? Қайси бир, бели оғирмай бебилгиса пул толган бойваччанинг хурмача қилигидан эртага, қарабсизки, бошқалар ҳам

Манфаатми ёки... эҳсон?

ўзларига улғу олишга уринади, тақдид қилади ва охир-оқибат қудалик — жудаликка айланади.

— Ростини айтсам, қизимнинг жуда кийнаиб кўзи ёриди, — дейди бир онахон ўзаро гурунғ орасида. — Дўхтирларга мингдан-минг раҳматлар айтишим керак, нега десангиз, чақалоғини ҳам зўрға сақлаб қолишди. Бола жуда нимжон туғилди. Шундай югур-югур, ташвишлар билан овора бўлиб, бу ёқда кўёвболага суюнчини камроқ берибмиз. Қизим туғруқхонадан келганидан кейин эри ҳам, уйдагилари ҳам шунинг баҳона қилиб, роса изза қилишибди. Қаттиқ сикилгани учун сутти ҳам қочиб кетибди. Ҳозир боласига "каша" бериб ўтирибди. Бизнинг айбимиз — ҳамма бераётган савил қолгур суюнчи пулини она-болага сарфлабмиз. Халигача қудалару кўёвим аразлаб юришибди...

Эътибор бераёйсизми, муҳтарам замондош! "Бургага аччиқ қилиб кўрпа қўйдирётган" айрим калтабин одамларнинг касри бошқаларга қай даражада таъсир кўрсатаёпти. Шундай кимса-

онаси у олибди, бу олибди, сизлар ҳам..." Э-э, у санаян нарсалар рўйхати бир қулоч. Тўйболанинг ўзига тўрт қур либосдан ташқари мебель, кўрпа-тўшак, кўёвдан тортиб, унинг амма-холасигача сепу сидирға. Овсинининг олдида қизим ўқсимасин деб, акаларига ялиниб-ёлвориб у айтган нарсаларни тахт қилиб қўйдик. Эрим бўлса икки йилдан бери инсульт бўлиб, бир ерда ётибди. У кишини даволатайлик десак, толганимиз ана шундай сарф-харажатлардан ошмаяпти.

"Толганингиз тўйларга буюрсин!" Дунё қўрган нуроний кексалар шундай деб ният қилишади. Жуда яхши, нурли тилак бу. Бироқ ҳаётнинг бор мазмун-моҳияти фақат ҳою ҳавас, тую томошалар, дабдабаликдан иборат эмас-ку. Қолаверса, тўй қилишдан мақсад "бир нималик бўлиб қолиш" эмас, балки баҳоли қудрат эл олдида дастурхон ёзиб, эҳсон қилиш, хурсандчилигини жамоат билан баҳам кўришдан иборатдир.

Зулфия МАНСУРОВА,
журналист.
Андижон вилояти.

СПОРТ

Менков — яна биринчи

Полшанинг Познан шаҳрида байдарка ва каноэда эшак эшиш бўйича жаҳон кубогининг биринчи босқун мусобақаларида Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари битта олтин ва иккита кумуш медалга сазовор бўлди.

Жаҳон кубогининг биринчи босқинида 39 мамлакатдан келган кучли спортчилар ғолиблик учун куч синашди. Каноэда 1000 метрга эшак эшиш бўйича эркаклар ўртасидаги яққалик беллашувлари жаҳоннинг

энг кучли каноэчиси — ўзбекистонлик Вадим Менков ғалабаси билан яқунланди. Ҳамюртимиз асосий рақобатчилари — германиялик олимпия чемпиони Себастьян Брендел ҳамда польшаллик Томаш Качорни орта қолдириб, олтин медал билан тақдирланди.

Вадим Менков ва яна бир моҳир спортчимиз Мерей Медетов дуэти жуфтлик беллашувларида 500 метрга каноэда эшак эшиш баҳсларида кумуш медалга лойиқ топилди.

Гўзал Хуббиева эса иккинчи

Япониянинг Кавасаки шаҳрида енгил атлетика бўйича ўтказилган нуфузли халқаро мусобақада қисқа масофаларга югуришда кўплаб халқаро турнирлар ғолибаси Гўзал Хуббиева ўзбекистонлик мухлислари яна ҳушнуд этди.

Таърибли спортчимиз 100 метрга югуриш бўйича беллашувда 11,54 сония натижа билан маррага иккинчи бўлиб етиб келди ва кумуш медални қўлга киритди.

Мослининг «юлдузи» ўчадими?

Ўрта оғир вазндаги таниқли боксчилардан бири Шейн Мосли Филиппинда бўлиб, 12 раунд давом этган учрашувда 39 ёшли Мосли эсда қоларли ҳужум уюштирмади ва мағлубиятга учради. У буюк боксчи. Лекин унинг машҳурлиги 90-йилларнинг охирига қадар эди. Чунки ҳозир у 40 ёшга яқинлашди. Бу ёшда эса чўққиди туриш жуда қийин. Нима ҳам дердик, энди унинг рақибларини нокаутга учратган тезкор ва кучли зарбалари фақат тарих зарварларида қолади, дейилади интернет сайтида.

Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармаси

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти — 15:00. Босишга топширилди — 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

9 772010 760007

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент — 100000. Амир Темур кўчаси 1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Бош муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20
Мухбирлар: 233-04-50
Котибият: 237-21-82
«Оила» бўлими: 234-25-46

ОБУНА ИНДЕКСИ — 176

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07 да рўйхатга олинган. Буюртма Г — 532. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 11114. Навбатчи муҳаррир — Фаррух ЖАББОРОВ. Саҳифаловчи — Оқил РАҲМОНОВ. Мусахҳихлар — Саидғани САЙДАЛИЕВ, Мафтуна МИНГБОЕВА.

Web-site: oilavajamiyat.uz

1 2 3 5